

نویسنده: انتونی لیونستین «Antony Loewenstein»
منبع و تاریخ نشر: گلوبال ریسرچ «2022-02-22»
برگردان: پوهندوی دوکتور سیدحسام «مل» .

تلاش بغرض تصرف منابع توسط برتانيا و استرالیا در افغانستان

Britain and Australia's Resource Grab in Afghanistan

یکی از جنبه‌های ناشناخته اشغال فاجعه بار غرب در افغانستان این بود که شرکت‌های بریتانیا و استرالیا به دنبال دستیابی به مواد معدنی دست نخورده کشور به ارزش 3 تریلیون دلار بودند – بدون آنکه توجه به رفاه افغان‌ها کنند

A little-known aspect of the disastrous Western occupation of Afghanistan was that UK and Australian companies sought to access the country's \$3 trillion worth of untapped minerals – with little regard for the welfare of Afghans.

تسلط طالبان بر افغانستان در ماه اگست سال گذشته باعث فروپاشی این کشور شد مردم افغانستان پس از بیش از 40 سال جنگ، قبلاً تحت حمایت زندگی میکردند یعنی که زندگی آنها وابسته به کمک‌های بیرونی بود، اما حذف سریع بیشتر کمک‌های خارجی باعث شده است که میلیون‌ها افغان در آستانه قحطی قرار بگیرند .

حقوق زنان به شدت کاهش یافته است. سازمان ملل می‌گوید که تنها دودرصد از مردم به اندازه کافی غذا می‌خورند. ده‌ها میلیون نفر نمی‌توانند خود یا خانواده خود را از نظر مالی و خوراکی تامین کنند. شدیدترین خشکسالی در 30 سال اخیر زمستان فاجعه بار را هرچه بد و بدتر می‌کند.

تحقیقاتی که در بریتانیا و استرالیا از حالت طبقه بندی شده خارج شده نشان می‌دهد که شرکت های منابع بریتانیایی و استرالیایی تلاش کرده اند تا در سال های پس از تهاجم به رهبری ایالات متحده در سال 2001، به 3 تریلیون دلار از مواد معدنی دست نخورده کشور جنگ زده دسترسی پیدا کنند.

یکی از شرکت های بزرگ معدنی که متعلق به یک میلیارد دلار استرالیایی بود، به طور بحث انگیز تلاش کرده بود تا به میلیاردها دلار از ثروت معدنی افغانستان دسترسی انحصاری داشته باشد، در معامله ای که ظاهراً با سقوط دولت در سال گذشته از بین رفت.

اکنون با بازگشت طالبان به مسئولیت، این منابع هنوز در دسترس هستند و با این حال شرکت های غربی عمدتاً در رقابت برای تامین امنیت آنها نیستند.

ثروت مواد معدنی

اتحاد جماهیر شوروی در زمان اشغال افغانستان پس از تهاجم سال 1979، مقدار زیادی مس، آهن، لیتیوم، اورانیوم، گاز طبیعی و خاکهای یا مینرالهای کمیاب را در زیر زمین کشف کرد اما هرگز نتوانست از آنها بهره برداری کند.

پس از اشغال 11 سپتامبر شاهد نسل جدیدی از قدرت ها بودیم که هدفشان تکمیل چیزی بود که مسکو هرگز نتوانست بواشنگتن، لندن، کانبرا، پکن و بازیگران خصوصی همگی برای نفوذ در مسابقه کشف، استخراج و صادرات طیف وسیعی از منابع با هم رقابت کردند.

اما ناامنی، فساد بومی و عدم اطمینان سیاسی در افغانستان تا حد زیادی باعث شکست این طرح ها شد.

یک تلمبه «یک نوع بالون هوایی کوچک» تجسسی ایالات متحده برای نظارت بر کل جمعیت در سال 2015 به صورت 24 ساعته بر فراز کابل پرواز می‌کند. عکس (Antony Loewenstein):

وزارت معادن افغانستان یک اداره دولتی فاسد بود. از قضا، طالبان یکی از معدود بازیگرانی بودند که از بخش معدن درآمد کسب کردند.

من این مسائل را در افغانستان در سال 2012 و 2015 برای کتاب و فیلمم، تحت عنوان سرمایه داری فاجعه بار، بررسی کردم. من چیزی بیشتر از خشونت و غیرنظامیان

را در میان طالبان، نیروهای دولتی و ستیزه جویان پیدا کردم .
تقصیر ایالات متحده در زمان روسای جمهور متوالی در ترویج بخش معدن به خوبی
مستند شده است، از جمله نقش **اریک پرینس**، موسس شرکت نظا می خصوصی **بلک**
واتر؛ و اما بریتانیا و استرالیا، دو شریک کوچک در جنگ افغانستان چطور؟
اهداف بریتانیا در افغانستان نقش بر آب شد.

سروی جغرافیایی بریتانیا (BGS) حداقل از سال 2004 در افغانستان برای "توسعه
صنعت معدنی قابل دوام" کار کرد. در این بیانیه آمده است که "همزمان با پیشرفت
پروژه، تاکید کار بر ارتقای پتانسیل منابع معدنی افغانستان به جهان خارج شد."
یک گزارش در سال 2007 که توسط وزارت انکشاف بین‌المللی بریتانیا (DFID) تمویل
شد، که توجه به «نیاز به کاهش فقر در افغانستان از طریق تشویق سرمایه‌گذاری
داخلی، توسعه تجاری و زیربنایی» پرداخت.

بخشی از این امر ارائه «منبع درآمد جایگزین برای کشت خشخاش» در بخش
معدن بود. این سازمان ادعا کرد که یک صنعت منابع موفق می‌تواند «حداقل 300
میلیون دلار در سال» به دست آورد.

اما برای چه کسی بیان نشده است: افغان‌های محلی یا منافع معدنی بین‌المللی؟
BGS با افتخار نوشت که به تهیه قانون جدید معدن در سال 2005 کمک کرده است که
"آن را قادر می‌سازد تا به طور موثر و کارآمد صنعت معدن در حال ظهور را مدیریت
کند." هیچ مدرکی دال بر جلوگیری از فساد این قانون وجود ندارد. در واقع جزئیات
خلاف این را ثابت می‌کند.

جنایات جنگی ایالات متحده علیه زنان: انجمن انقلابی زنان افغانستان **(راوا):** در
مصاحبه با **BGS** توضیح داد که چگونه به دولت افغانستان کمک کرده است تا مناقصه
هایی را برای توسعه ذخایر مس در مس عینک در استان لوگر در شرق افغانستان
برگزار کند. در نهایت این قرارداد به **پکن** اعطا شد، اما این پروژه با خشونت و فساد
مواجه شد.

وقتی در سال 2015 از منطقه نزدیک معدن پیشنهادی بازدید کردم، مردم محلی در
استان پپوستن به شورش بودند زیرا در ازای دزدیده شدن زمین خود چیزی دریافت
نکرده بودند.

لندن تسلیم نشد

با وجود شکست‌های فراوان، لندن تسلیم نشد. **دیوید کامرون**، نخست وزیر بریتانیا،
در سال 2013 تعهد 10 میلیون پوندی برای بهره‌برداری از مواد معدنی افغانستان داد و
داونینگ استریت میزبان منافع معدن بود.

اما خوردن و غذا خوردن دور از دسترس نبود.
شرکت مشاوره بازار آزاد **آدام اسمیت اینترنشنال (ASI)** حضور گسترده‌ای در افغانستان
داشت و یکی از بزرگترین پیمانکاران کمک خارجی بریتانیا بود، اما سابقه آن در این

کشور ناموفق بود ASI. به پیش نویس قانون مواد معدنی در سال 2014 کمک کرد که افغانستان را در برابر فساد گسترده باز گذاشت.

بزرگان قریه در ولایت لوگر در نزدیکی معدن مس عینک شکست خورده متعلق به چین در سال 2015. (عکس Antony Loewenstein):

یکی از افرادی که نقش بزرگی در بخش معدن افغانستان ایفا کرد، **یان حنان**، بانکدار سرمایه گذاری بریتانیایی است. شاید بدنام ترین آنها تلاش ناموفق در سال 2018 بود که از طریق شرکت او **سنتا**، برای منعقد ساختن قراردادهای عظیم برای مس در بلخاب، در شمال مرکزی افغانستان، و طلا در بدخشان، در شمال شرقی، بود.

حنان از **دونالد ترامپ**، رئیس جمهور وقت ایالات متحده برای کمک به پیشنهاد وی تشکر کرد. اما این طرح ها به زودی با اتهامات جدی فساد پیرامون این معامله از بین رفت. رئیس جمهور اشرف غنی در نهایت این قراردادها را به طور کامل لغو کرد.

یک مقام ارشد پیشین در حکومت **غنی** به من گفت که در جلسه ای در مورد این قراردادهای معدنی در سفارت آلمان در کابل شرکت کرده است. نمایندگان ایالات متحده، بریتانیا، کانادا، بانک جهانی و آلمان «همه گفتند که به بخش معدن کمک نخواهند کرد مگر اینکه دولت این دو قرارداد بحث برانگیز را امضا کند. آنها در نهایت **غنی** را مجبور کردند که آن قراردادها را امضا کند.»

اگرچه برنامه های سنتر در افغانستان نقش بر آب شد، نقش سابق **حنان** به عنوان کاپیتان در SAS بریتانیا به او امکان دسترسی در سطح بالا به دولت ایالات متحده را داد. او ژنرال **دیوید پترانوس** را متقاعد کرده بود که در آن زمان مسئول نیروهای ایالات متحده در افغانستان بود تا از منابع افغانستان برای نفع مردم این کشور سوء استفاده کند.

رئیس اجرایی مرکز مطابق با این لایحه بود. فایننشال تایمز گزارش داد که این شرکت سرهنگ دوم **ریچارد ویلیامز** را از جزواتام (SAS 22) انتخاب کرد. این نشریه نوشت که **حنان** از تماس های تأسیسی خود برای برنده شدن کوتاه مدت قراردادهای استخراج معدن در افغانستان استفاده کرد. این شامل استخدام شرکت حقوقی تأسیس شده توسط

چری بلر، Omnia Strategy بود که قصد داشت اقدامات قانونی را علیه دولت کا بل آغاز کند، و واشنگتن را تحت فشار قرار داد تا کا بل را به خواست شرکت تحت فشار قرار دهد.

استرالیا برای نفوذ تلاش می کند

دومین فرد ثروتمند استرالیا، **اندرو "تویگی" فارست**، ثروت 23 میلیارد دلاری استرالیا را با استخراج سنگ آهن در استرالیا به دست آورد. شرکت او، Fortescue Metals Group، اکنون ادعا می کند که در حال گذار به انرژی سبز است و جاه طلبی او گسترده است.

فارست پس از بازدید از کشورهای بی شماری در سال های اخیر، در اواخر سال 2020 اعلام کرد که چشم اندازش برای Fortescue تبدیل شدن به یکی از بزرگترین تامین کنندگان انرژی در جهان است، روزی که **توتال و شورون** را شکست دهد. او امیدوار است که از هیدروژن سبز در مقیاس جهانی بهره برداری کند و افغانستان نیز بخشی از این تصویر بود.

فارست در سال 2020 از کابل بازدید کرد و شرکت وی **فورتسکیو** یک تفاهم نامه محرمانه با دولت افغانستان امضا کرد

Declassified یک کاپی از این سند را به دست آورده است که در اصل توسط خبرگزاری پژواک افغانستان منتشر شده است، و در 10 سپتامبر 2020، امضا شده که شرایط توافقنامه را مشخص می کند.

این توافقنامه به مدت پنج سال به Fortescue حقوق استخراج بر روی طیف وسیعی از مواد معدنی در 17 استان را می داد. در ازای اکتشاف، این شرکت باید 15 درصد از بودجه پروژه را به عنوان تضمین به دولت اعطا می کرد که مجموعاً میلیاردها دلار است.

به گفته کمیسیون منابع ملی، این معامله برای بسیاری تعجب آور بود، زیرا در 20 سال گذشته، وزارت معادن افغانستان هیچ قرارداد موفقی را در بخش معدن امضا نکرده بود. دسترسی انحصاری Fortescue به مناطق وسیعی از کشور برای اکتشاف «ذخایر معدنی [و] سایت های معدن تضمین شده بود». این سازمان متعهد شد که «طرح آموزش حرفه ای و اشتغال را ایجاد کند که فرصت های برابر بین زنان و مردان را با هدف صریح اشتغال برابر فراهم کند».

هیچ بحثی در مورد تأثیر بالقوه منفی روی اقلیم در افغانستان توسط شیوه های استخراج مضر وجود نداشت

معامله فورتسکیو:

علاوه بر این، در هیچ کجای سند توضیح داده نشده است که چگونه می توان مناطق معدنی را در میان یک منطقه جنگی ایمن کرد.

گزارش خود من در افغانستان، از جمله در مورد طرح های پیشنهادی اکتشاف مواد معدنی توسط اریک پرنس، فاش کرد که تنها راهی که برنامه های فورتسکیو محقق می شد، پرداخت پول برای شبه نظامیان و جنگ سالاران برای دور نگه داشتن ستیزه جویان و مبارزه با کنترل منابع از دست طالبان و دولت اسلامی بود.

این مورد توسط فورتسکیو یا در پوشش رسانه های استرالیا بی از معامله ذکر نشده است. تنها پرواک بود که توافقنامه را به طور انتقادی ارزیابی کرد و به این فکر کرد که آیا حتی قانونی است، زیرا بدون پروسه مناقصه امضا شده است.

پس از به دست گرفتن قدرت توسط طالبان، **فارست** به ستیزه جویان گفت که "اگر آنها نتایج تحصیلی یکسانی را برای دختران و پسران تضمین کنند، به طور معنا داری با هر کسی، از جمله طالبان، تعامل خواهیم داشت

" یکی از سخنگویان شرکت به من گفت که کار Fortescue در کشور در حال حاضر "در حالت تعلیق" است. بریتانیای محرمانه می داند که فورتسکیو تنها یک کارمند مستقر در افغانستان داشت که قبل از بازپس گیری کابل توسط طالبان، آنجا را ترک کرد.

طالبان درخواست من برای اظهار نظر در مورد سیاستهای معدن کاری خود را نادیده گرفتند.

پناهگاه امن در استرالیا

استرالیا در ماه اگست حدود «4100» نفر را از کابل تخلیه کرد و اکنون ادعا می کند که (15000) مکان را برای افغان ها تحت ویزای حفاظتی کوتاه مدت بشردوستانه ارائه می دهد. اما فعالان حقوق بشر و وکلای مهاجرت ادعا می کنند که این تعداد گمراه کننده است. در زمان نگارش این مقاله، استرالیا یک ویزای حفاظتی اعطا نکرده است - اما به تعدادی از مقامات افغان پناهگاه امن داده است.

محمد هارون چخانسوری، وزیر پیشین معادن در زمان **غنی**، یکی از امضا کنندگان افغان توافقنامه امضا شده توسط اندرو **فارست** در کابل در سال 2020 بود.

استرالیا از طبقه بندی خارج شده می تواند فاش کند که او از زمان سقوط کابل با خانواده اش در سیدنی زندگی می کند و از کمک های دولت استرالیا برخوردار است. هنگامی که چاخانسوری در سیدنی برای اظهار نظر در مورد این مقاله مورد نظر قرار گرفت، برادرش **همایون** توضیح داد که "هنوز آماده بحث در مورد چیزی نیست".

یکی دیگر از تازه واردان به استرالیا، **محمد عتیق زکی**، معاون پیشین وزارت معادن و پترولیم افغانستان است. **ژنرال مراد علی مراد**، یک شخصیت نظامی که به سمت رئیس ستاد ارتش رسید، هم اکنون در استرالیا است. بدون شک نظرات مثبتی که در کابل در سال 2018 به نیروهای استرالیایی در افغانستان کرد، به او کمک کرد: "افغانستان هرگز کمک های استرالیا را فراموش نخواهد کرد".

افغان های دیا سپورا نسبت به استرالیای طبقه بندی شده ابراز نگرانی کرده اند که کشورهای غربی پناهگاه امنی را برای مقامات سابق دولت افغانستان فراهم کرده اند.

اتهامات جدی زیادی در مورد فساد علیه رژیم **غنی** وجود دارد. استرالیا از طبقه بندی خارج شده هیچ گونه ادعایی در مورد افرادی که در این مقاله ذکر شده اند نمی کند.

دولت نیوزیلند با بحران مشابهی در مورد بررسی افغان هایی که پس از تسلط طالبان

وارد کشور شده اند، مواجه است .

جاوید نورانی، کارشناس معادن افغانستان، به من گفت: «رژیم به دلیل فساد در دولت سقوط کرد و نه به دلیل قوی بودن طالبان» .

برای رسانه‌های غربی، که زمانی که طالبان کنترل را دوباره به دست گرفتند، برای مدت کوتاهی شیفته افغان‌ها شدند، افغانستان تا حد زیادی از چرخه اخبار ایالات متحده ناپدید شده است. بحران بشردوستانه‌ای که در حال حاضر کشور را فرا گرفته است بیشتر حول این است که چگونه بر کشورهای غربی که در جنگ شکست خورده اند تأثیر می‌گذارد نه بر غیرنظامیان در آستانه قحطی

تحریم‌های آمریکا در حال خفقان هستند و برخی از افغان‌ها برای بقای خود از ارزهای دیجیتال استفاده می‌کنند. مصرف مواد مخدر در حالی افزایش می‌یابد که طالبان از **درختچه افدرا**، یک عنصر کلیدی در صنعت بسیار در حال گسترش **مت آمفتامین**، درآمد کسب می‌کنند .

تنها راه برای رسیدگی معتبر به مصیبت کشور، تعامل و به رسمیت شناختن طالبان با شرایط خاص در مورد حقوق بشر است. این واقعیت که هیچ بحثی در لندن، واشنگتن یا کانبرا در مورد غرامت برای یک جنگ نافرجام 20 ساله وجود ندارد، گویای نگاه غرب به افغانستان است .

یکی از مقامات ارشد سابق دولت افغانستان که قبلاً به رئیس جمهور **غنی** مشاوره می‌داد، به من می‌گوید که پس از عقب نشینی تمام نیروهای غربی، افسران ارتش **چین** و **پاکستان** در حال حاضر مسئولیت تامین مواد معدنی افغانستان را با معادن حراج طالبان برای بازگشت سریع مالی بر عهده دارند. تالک، زغال سنگ و نفیت چشم‌گره‌ای سه منبعی هستند که اولویت دارند. منابع کشور دارایی‌گرانبهایی است که دیگر نباید بازیچه فاسدهای داخلی و خارجی باشد.

چند سطر در مورد نویسنده :

تونی لوونشتاین روزنامه‌نگار مستقل، نویسنده، فیلم‌ساز و یکی از بنیان‌گذاران استرالیای طبقه‌بندی‌شده است. کتاب بعدی او که در سال 2023 منتشر شد، درباره چگونگی جهانی شدن اشغال

اسرائیل است. ----- **با تقدیم سلامها «24-02-2022»**

یادداشت توسط اینجانب :

هموطن عزیز "ثروت و ذخایر گرانبهای کشور توسط غربی‌ها با کمک و راهنمای افغان‌های خاین در معرض غارت قرار گرفته است ؛ در این مورد سهل‌انگاری نکنید ؛ حد اقل به افشای هویت این افغان‌های خاین و وطنفروش بیدرنگ بپردازید تا باشد که چهره‌های کثیف آنها به زحمتکشان افغانستان بر ملا شود. **با تقدیم سلام «دوکتور مل»**